

Maahanmuuttajien työllistyminen

Elinvoimaa maahanmuutosta –seminaari 8.12. Joensuu

Tiina Polo

Työllisyys- ja yrittäjyysosasto

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kotouttamisen toimintaympäristössä merkittäviä muutoksia

- **Suomi on osa kasvavia ja muuttuvia globaaleja muuttovirtoja**
 - Kansainvälinen muuttoliike jatkaa kasvuaan
 - Samalla viime vuosien suuret konfliktit luovat uudenlaista muuttopaineita Eurooppaan, mikä heijastuu myös Suomeen
 - Jo ennen viime vuonna tapahtunutta turvapaikanhaun kasvua maahanmuutto Suomeen lisääntynyt ja monimuotoistunut jo pitempään
 - Maahanmuutto kaksinkertaistui 2000 –luvulla, pääasialliset muuttosyyt perheside, työ ja opiskelu
 - Kv suojele muodosti n. 10 prosenttia maahanmuutosta ennen nyt alkanutta turvapaikanhaun kasvua.
 - Tällä hetkellä n. 220 000 ulkomaan kansalaista, ennusteiden mukaa vuonna 2020 370 000 ja vuonna 2030 yli 0,5 milj. ulkomaan kansalaista

Maahanmuuton kasvaessa painopisteenä osallisuus, työllistyminen ja elinvoima

- **Kotoutumisen ydin on maahanmuuttajien osallisuus yhteiskunnan kaikilla eri osa-alueilla (työelämä, koulutus, varhaiskasvatus, sote-palvelut, asuminen, politiikka, järjestötoiminta jne. = 'yhdenvertainen arki')**
- **Samalla maahanmuutosta elinvoimaa**
 - Työvoimaa; hyödyttää myös työvoimakapeikkoihin ja huoltosuhteeseen vastaamisessa
 - Työmarkkinoiden ja elinkeinoelämän monimuotoisuutta
 - Innovaatioita, kasvua ja elinvoimaa, kansainvälisiä verkostoja ja uusia tapoja toimia
 - Yritysten kasvua ja kansainvälistymistä
 - Väestöpohjaa
- **Maahanmuuttajista valtaosa työikäisiä ja kantaväestöä valmiimpia liikkumaan työn perässä, joten heidän työpanoksellaan on merkittävä vaikutus työllisyyden kehitykseen**
 - Samalla kun maahanmuuttajien työllistymistä tulee nopeuttaa, oleellista saada Suomi menestymään kasvavassa kansainvälisessä kilpailussa työvoimasta ja pääomasta

Hallituksen toimenpideohjelmat

- **Hallitus hyväksyi kotouttamisen toimintasuunnitelman 3.5.2016**
 - Tavoitteena nopeuttaa kansainvälistä suojelua saaneiden kuntiin siirtymistä, koulutuspolkuja ja työllistymistä
 - Kuusi toimenpidekokonaisuutta
 1. Kuntaan siirtymistä ja kotoutumisen käynnistämistä nopeutetaan
 2. Koulutukseen ja työelämään siirtymistä nopeutetaan
 3. Suomen/ruotsin kielen taidon hankkimis- ja täydentämismahdollisuuksia parannetaan
 4. Aikuisten perusopetus uudistetaan
 5. Maahanmuuttajaperheille annettavasta moniammatillisesta tuesta, opettajien valmiuksista sekä opiskeluhuollosta huolehditaan
 6. Maahanmuuttajien osallisuutta vapaa-ajan ja järjestötoiminnassa lisätään
- **Lisäksi valtion kotouttamisohjelma 2016-2020**

Tavoitteena on suomalainen yhteiskunta, jossa maahanmuutosta keskustellaan avoimesti ja ihmisarvoa kunnioittaen, jossa viranomaisten ja maahanmuuttajien välistä vuoropuhelua varten on luotu myös virallisia foorumeita ja **eri väestöryhmien välillä vallitsee toimiva vuorovaikutus**

Kotoutumista edistetään yhteistyössä

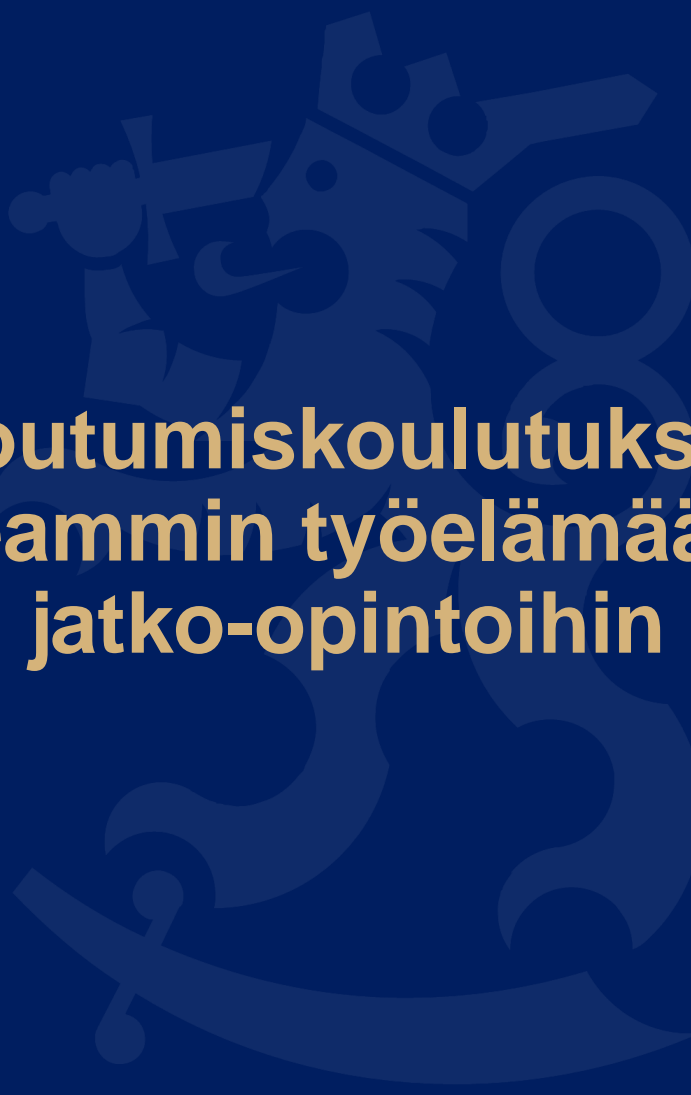
- **Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen edellyttää tiivistä yhteistyötä eri hallinnonalojen ja -tasojen välillä niin valtakunnallisella, alueellisella kuin paikallisellakin tasolla. Maahanmuuttajien kotouttamiseen osallistuu sekä julkisen sektorin että kansalaisyhteiskunnan toimijoita.**
- **Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa**
 - maahanmuuttajien kotouttamisesta ja
 - siihen liittyvästä lainsäädännöstä sekä
 - maahanmuuttajien työllistymisen edistämisestä.
- **Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä omilla hallinnonaloillaan vastaavat**
 - sisäministeriö,
 - opetus- ja kulttuuriministeriö,
 - sosiaali- ja terveysministeriö,
 - oikeusministeriö,
 - ulkoasiainministeriö sekä
 - Maahanmuuttovirasto,
 - Opetushallitus,
 - Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) ja
 - Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto.
- **ELY-keskukset, kunnat, TE-toimistot**
- **Kansalaisyhteiskunnan toimijat (järjestöt, yhdistykset jne)**

Kotouttamisen kumppanuusohjelma laadittu huhtikuussa 2016

Maakuntauudistuksen vaikutukset

- **Maakunta- ja kasvupalvelu-uudistus vaikuttavat myös kotoutuja-asiakkaiden ja muiden maahanmuuttajien palveluihin**
 - Kriittistä saada maahanmuuttajat nopeammin työmarkkinoille ja osaaminen tehokkaammin ja laaja-alaisemmin käyttöön
 - Kunnallisten ja maakunnallisten palveluiden vastattava kasvavaan ja monipuolistuvaan maahanmuuttoon
- **Hallituksen esityksessä maakuntalaiksi 2 luvun 6 §:n 9 kohdassa maakunnan tehtäväksi määritetään kotoutumisen edistäminen**
 - Yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan kotoutumisen edistämällä tarkoitetaan kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettuja toimenpiteitä
- **Kotoutumislain muutosten valmistelu sovitetaan yhteen lain alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista valmistelun kanssa**
 - Lakiesityksen tavoitteiden mukaan lailla edistettäisiin myös maahanmuuttajien kotoutumista osana kasvupalveluista ja aluekehittämistä
 - Työmarkkinoille pyrkivät maahanmuuttaja-asiakkaat ovat jatkossa kasvupalveluiden asiakkaita

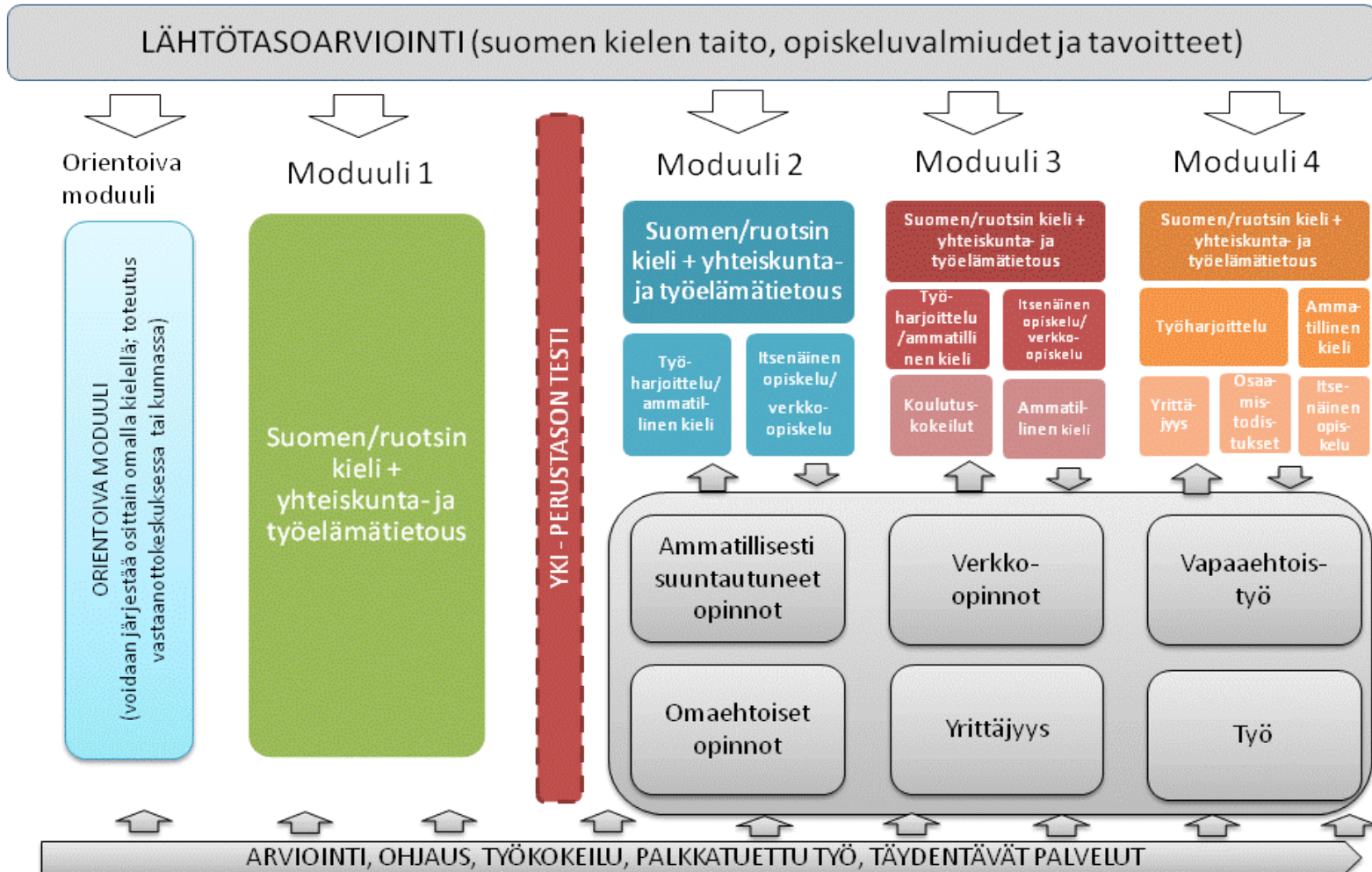
**Kotoutumiskoulutuksesta
nopeammin työelämään tai
jatko-opintoihin**

Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman täydennykset

- **OPH:n opetussuunnitelman täydennykset julkaistiin maaliskuussa 2016**
- **Tavoitteena**
 - nopeuttaa koulutukseen pääsyä sekä polkua työelämään ja jatko-opintoihin
 - tukea aiemmin hankitun osaamisen täydentämistä
 - monipuolistaa ja tehostaa toteutustapoja
 - lisätä työelämäkytkentöjä
 - mahdollistaa monipuoliset palvelupolut
 - mahdollistaa innovatiivisia uusia malleja
 - lisätä koulutuksen vaikuttavuutta
- **Tavoitteena kannustaa koulutuspalvelujen tuottajia kehittämään toteutusmalleja, joissa erilaisia joustoelementtejä parhaiten voidaan hyödyntää**

Täydennetty kotoutumiskoulutuksen toteutusmalli (kuva: OPH)

Kotoutumiskoulutuksesta eteenpäin

- **Lisäksi maahanmuuttajille järjestetään ammatillisia työvoimakoulutuksia. Esim. seuraavia on toteutettu/suunnitteilla**
 - tuotannollinen teknologiateollisuus, rakennusteollisuus sekä autoteollisuus
 - kuljetus- ja logistiikka-ala
 - ravintola-ala, hoiva-ala sekä puhdistuspalveluala
 - yrittäjäyys
 - asiakaspalvelu
 - kiinteistöpalveluala
 - hiusala
- **Suunnittelussa huomioidaan toisen asteen reformin mukainen työnjako ja siirtymäaika**
- **Pääkaupunkiseudulle suunniteltu kokeilu, jossa yhdistetään rinnakkain toteutettavaksi kotoutumiskoulutusta (työvoimakoulutus) sekä valtionosuusrahoitteista (VOS/OKM) ammatillista koulutusta**
- **Maahanmuuttajien koulutuspolkujen nopeuttaminen ja joustavat siirtymät ("polut ja siirtymät") –työryhmä siirtymien sujuvoittamiseen**

**Maahanmuuttajien koulutus-
ja työllisyyskokeilu SIB
(Social Imband Bond)**

Nopeammin koulutukseen ja työhön SIB:llä

- Nopean työllistymisen kokeilu, jossa yhdistetään työllistyminen ja koulutus uudella tavalla
- Tavoitteena n. 2 500 maahanmuuttajan työllistyminen 4 kk kuluessa kokeiluun osallistumisen alkamisesta
- Kokeilun kesto 2016-2019
- Rahoitus vaikuttavuusinvestoinnilla: kokeilu rahoitetaan sijoittajarahalla
- Mahdollinen tuotonmaksu 2020 eteenpäin, mikäli valtiolle kertynyt kokeilun johdosta säästöä
- Kokeilu käynnistynyt Uudellamaalla syyskuussa 2016
- Ensivaiheessa mukana henkilöstöpalveluyrityksiä, kuljetus-, kaupan, rakennus- ja puhtaanapitoalan yrityksiä
- Neuvottelut eri alojen ja yritysten kanssa jatkuvia

Työllistyminen ja opetus

- Tavoitteena on työllistyä 4-6 kk kuluttua koulutuksen aloittamisesta
- Mikäli maahanmuuttaja ei ole työllistynyt viimeistään 240 arkipäivän kuluttua kokeiluun osallistumisen alkamisesta, kotoutumissuunnitelmassa sovitaan kokeiluun osallistumisen jatkamisesta tai päättymisestä
- Hankehallinnoijaa ja/tai palveluntuottajaa voidaan kuulla osallistumisen jatkamisen tarkoituksenmukaisuudesta ja ne voivat halutessaan esittää osallistumisen jatkamista tai päättymistä.
- Kielikoulutus jatkuu työpaikalla
- Ensimmäinen SIB- ryhmä aloitti syyskuussa linja-auton kuljettajakurssin Uudellamaalla
- Neuvottelut Varsinais-Suomen kanssa aloitettu

Kasvua kansainvälisistä osaajista

Tuetaan maahanmuuttajien yrittäjyyttä ja osaamisen hyödyntämistä elinkeinoelämässä

- Valtavirtaistetaan maahanmuutosta kasvua – teema kasvupalvelu-uudistukseen ja kasvupolitiikkaan
- Kasvua kansainvälisistä osaajista -hanke käynnistetty: TEM:n strateginen näkemys ja tehokkaat toimintamallit korkean osaamistaustan omaavien maahanmuuttajien
 - Ohjaamiseksi yrittäjyyteen ja elinkeinoelämän palvelukseen
 - Osaamisen hyödyntämiseksi yritysten kasvussa ja kansainvälistymisessä sekä viennin edistämisessä ja innovaatiotoiminnassa
 - Osaavan työvoiman saatavuuden, kv. investointien ja verkostointien, sekä työelämän monimuotoisuuden kasvattamisessa
- Valtion ja kaupunkien välisiin kasvusopimuksiin sisällytetty maahanmuutto-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikan ja toimenpiteiden yhteensovittaminen:
 - Täytäntöönpanon varmistaminen

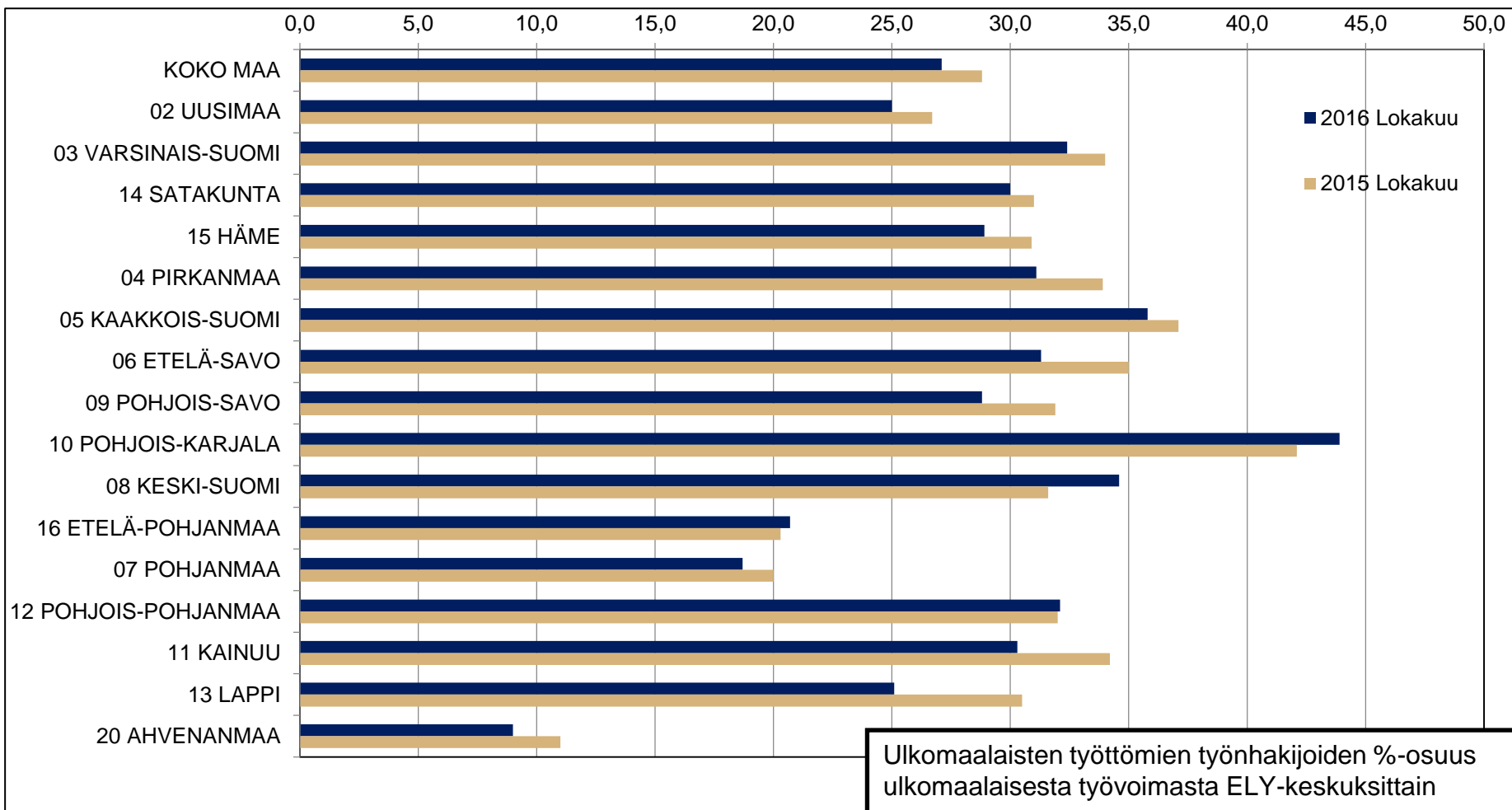
Ulkomaalaisten työttömyys ja palveluihin osallistuminen

22.11.2016

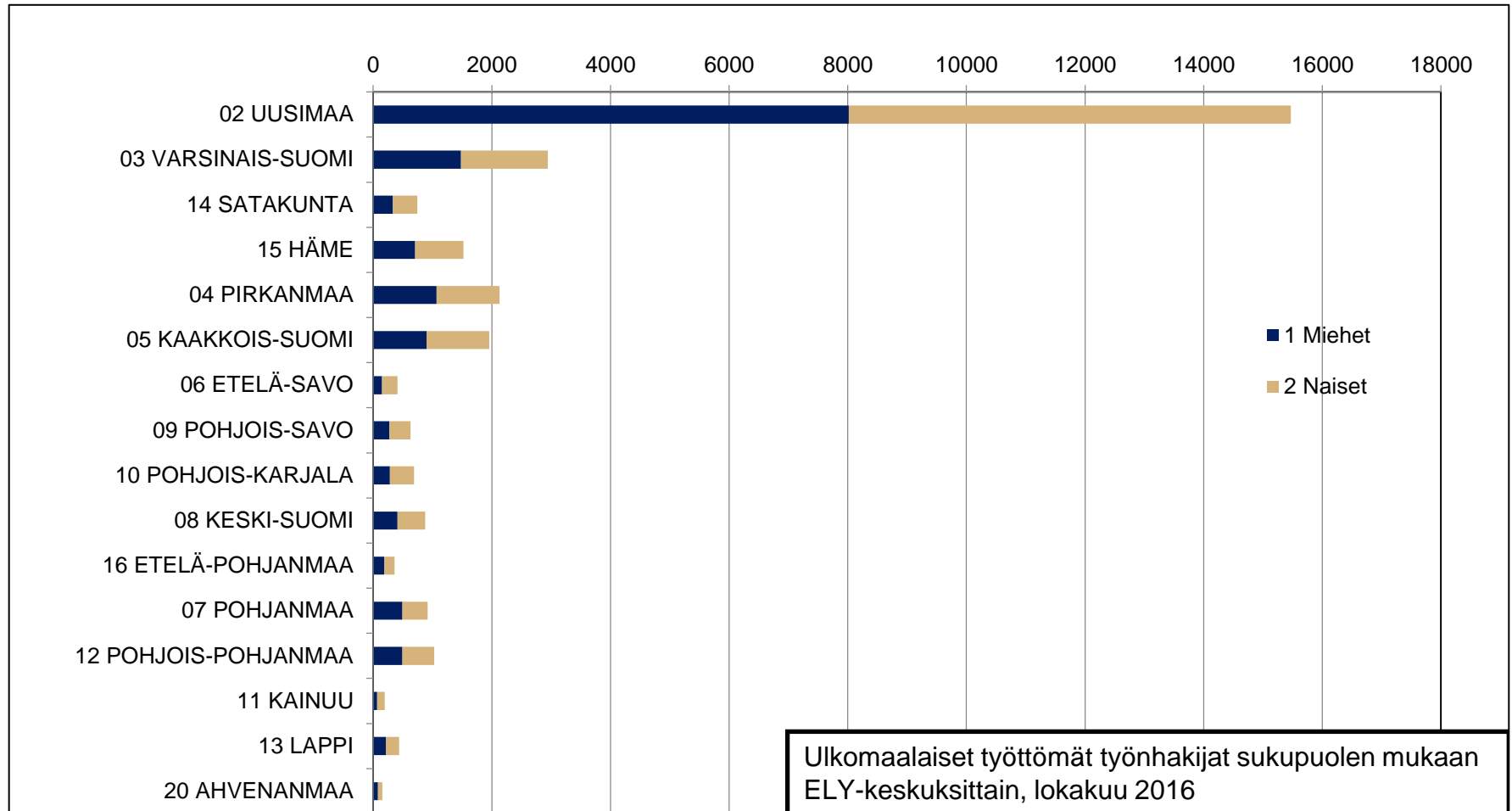
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ulkomaalaisten työttömyysaste

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto ja Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto

Ulkomaalaiset työttömät alueittain

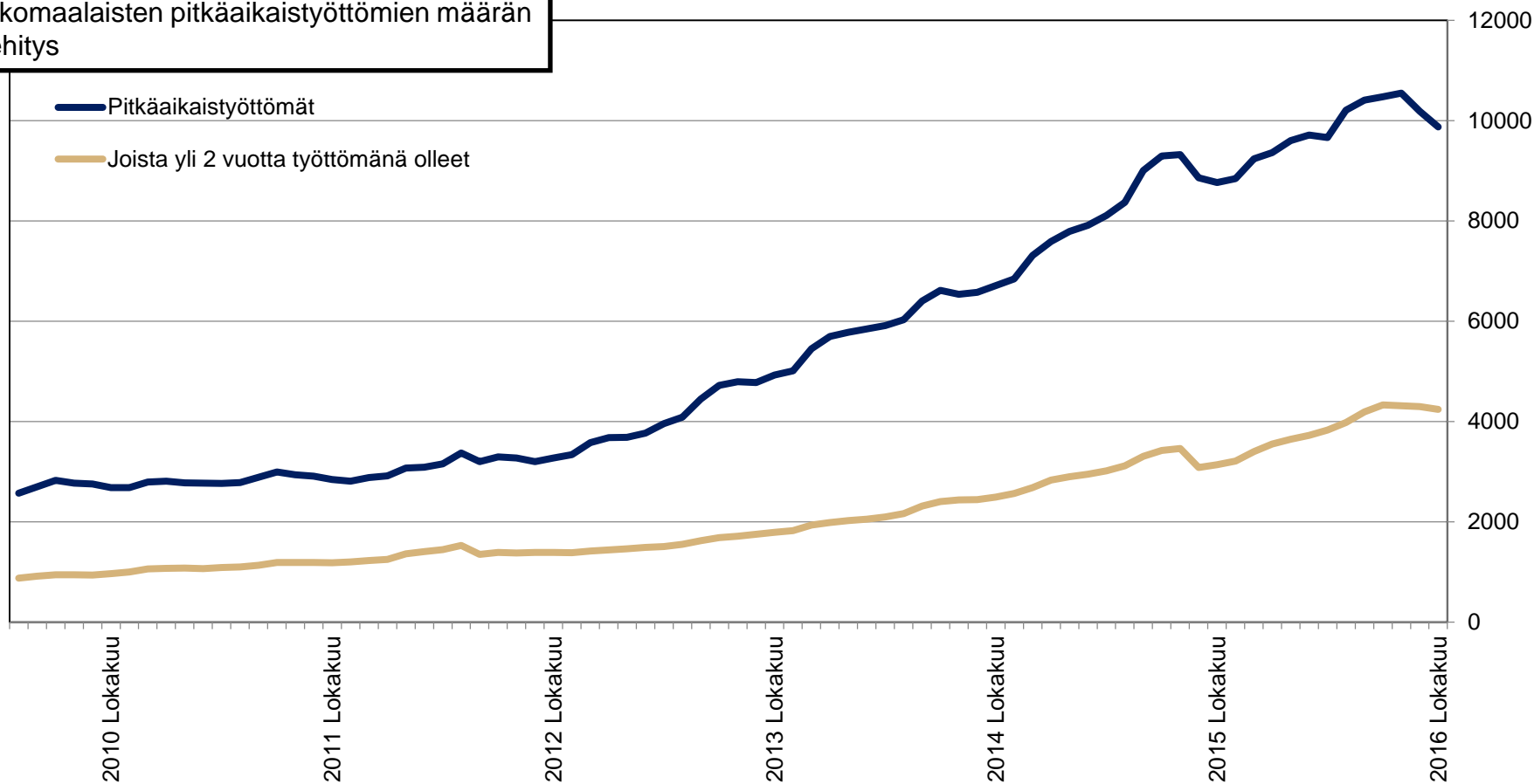

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Ulkomaalaiset pitkäaikaistyöttömät

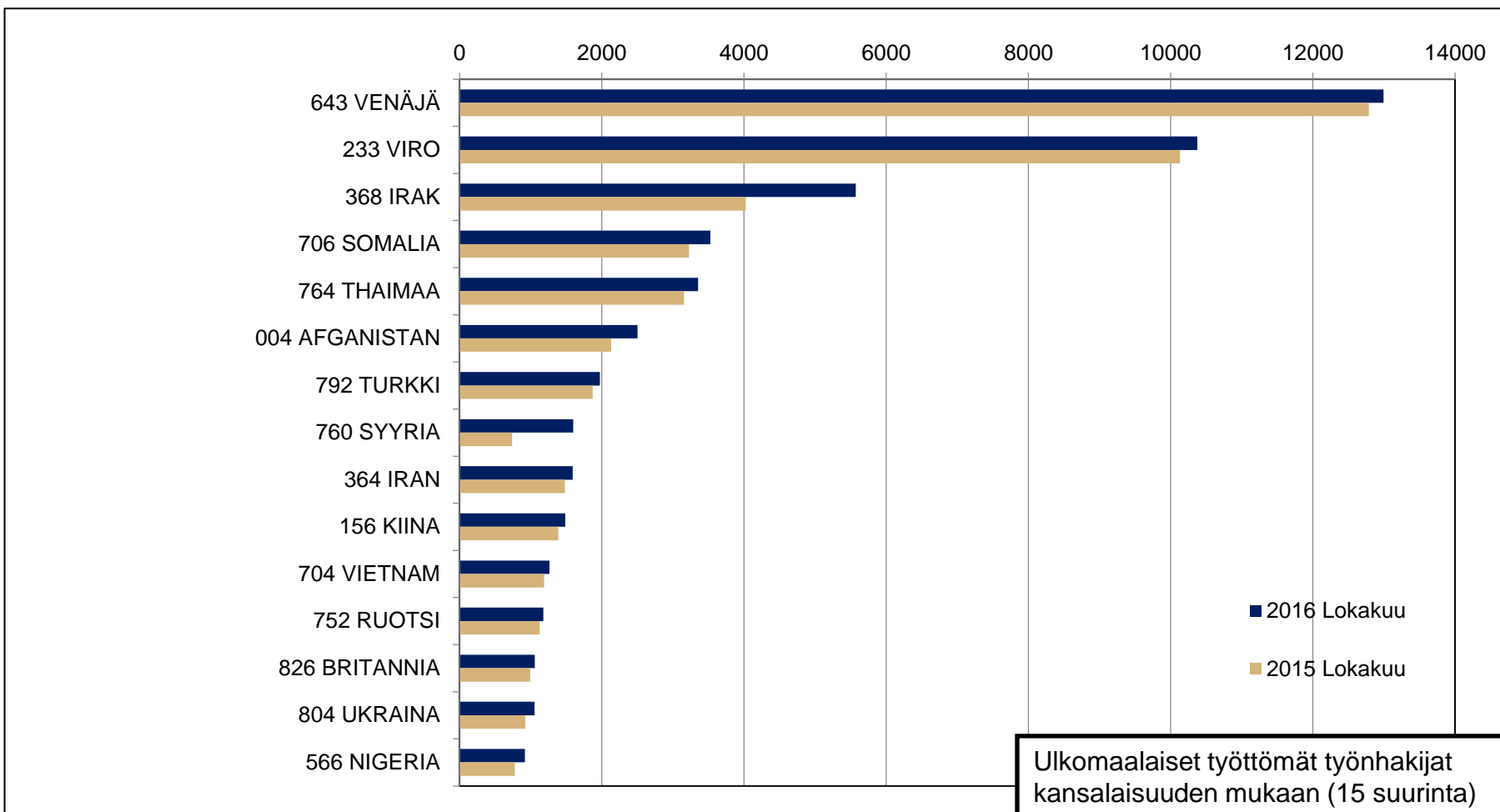

Ulkomaalaisten pitkäaikaistyöttömien määrän kehitys

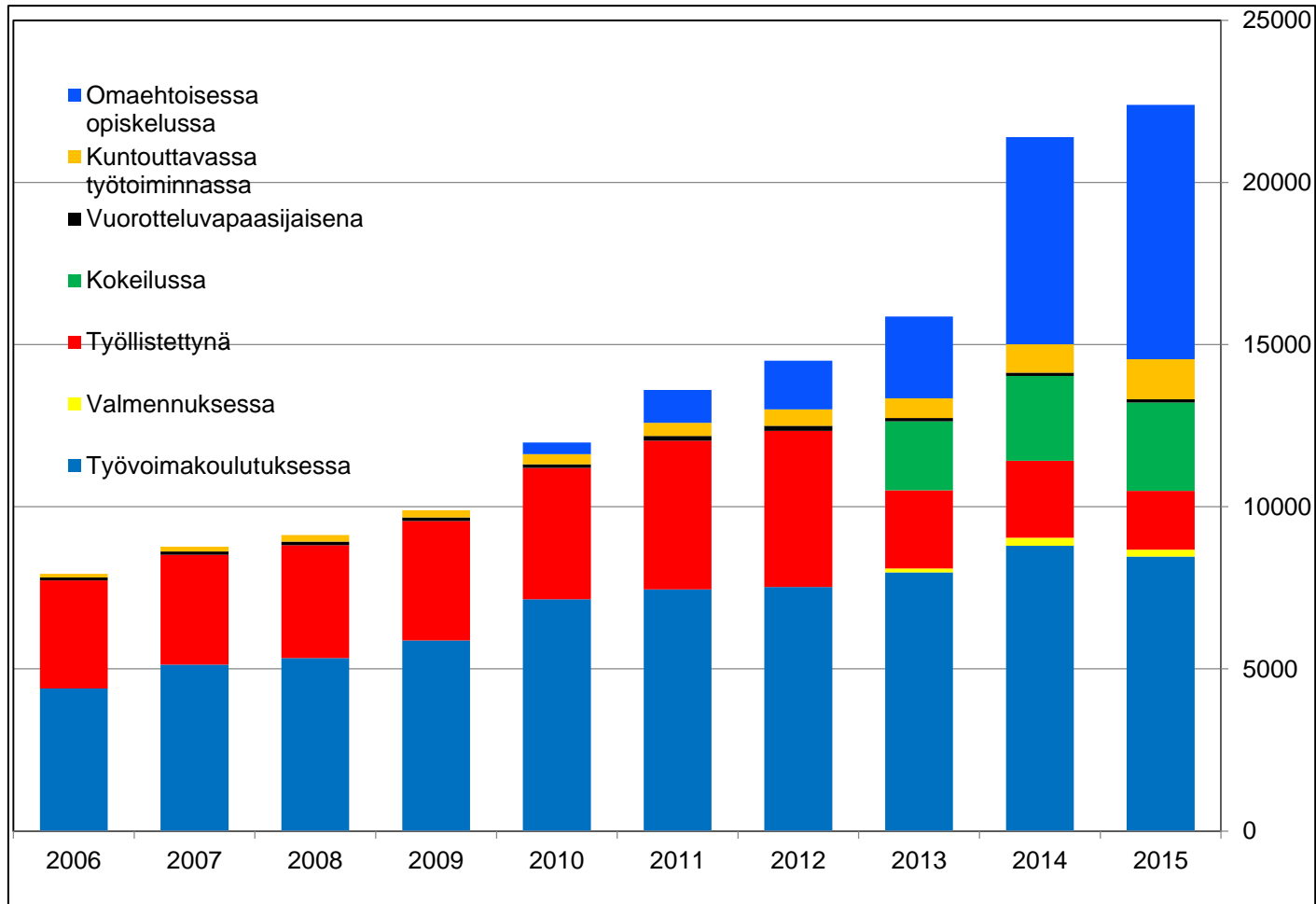
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Ulkomaalaisten työttömien kansalaisuudet

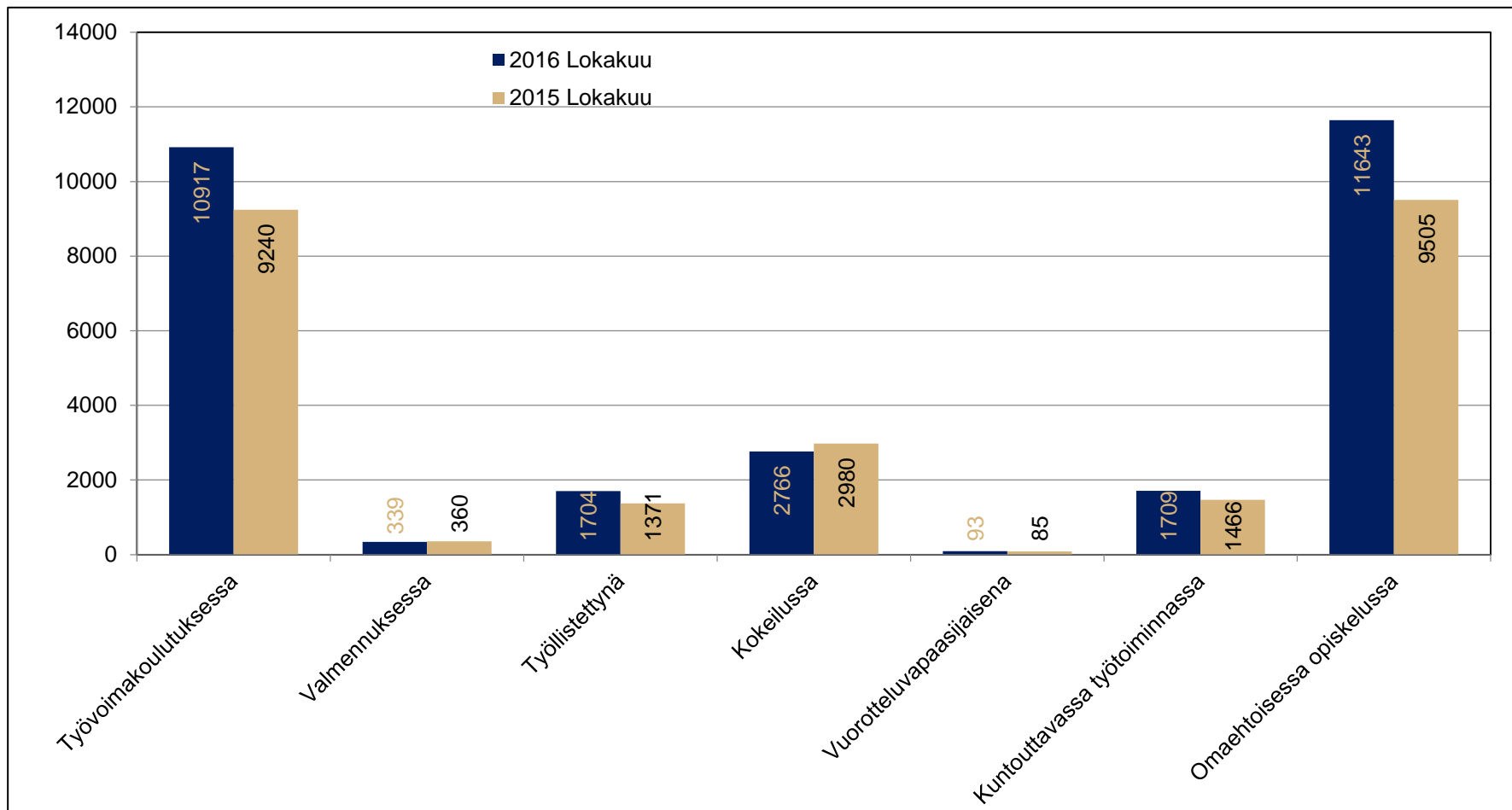
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työvälistilasto

Ulkomaalaisten osallistuminen työvoimapalveluihin ja koulutukseen, vuosikeskiarvo

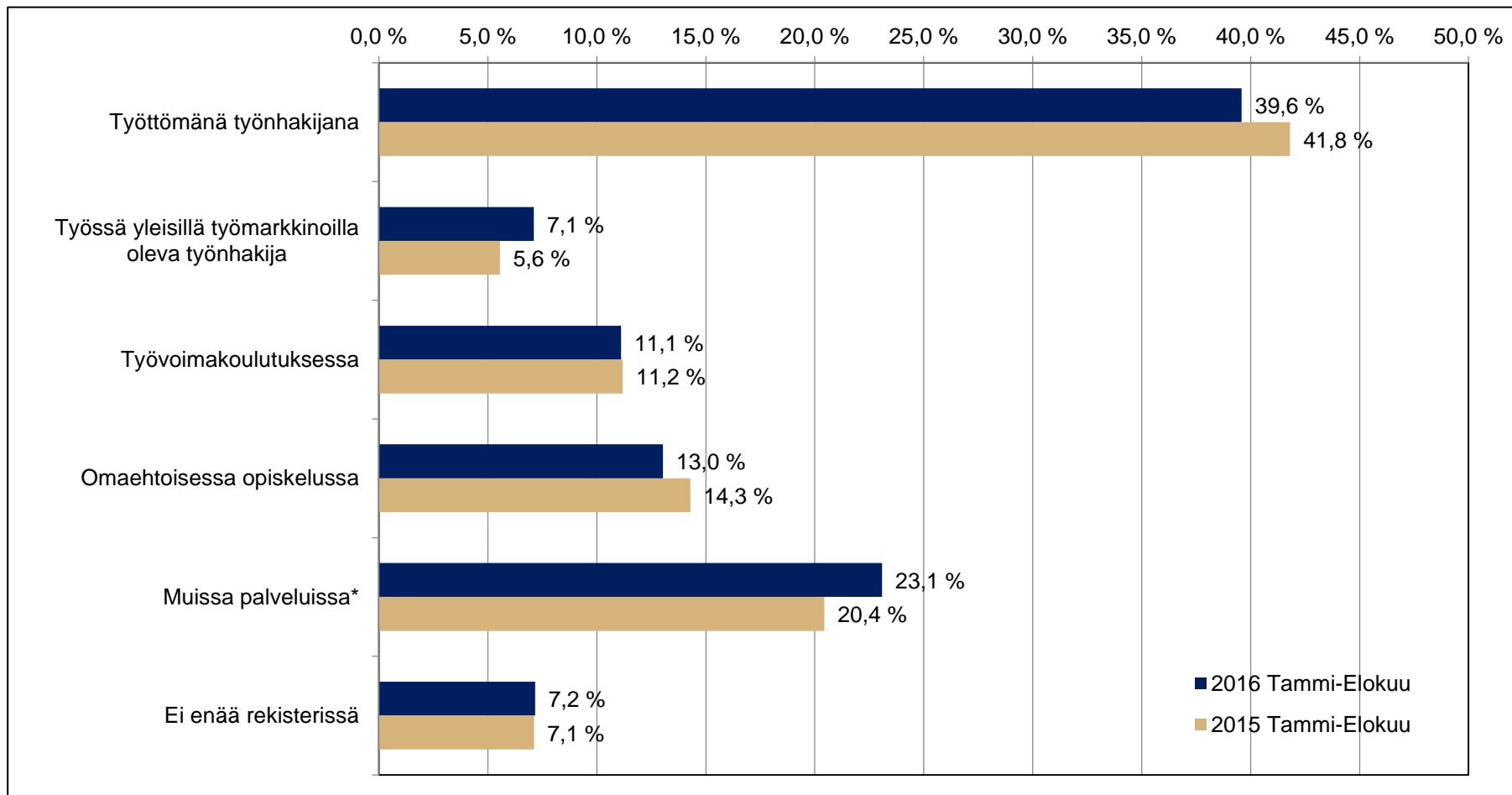
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Ulkomaalaisten osallistuminen palveluihin

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

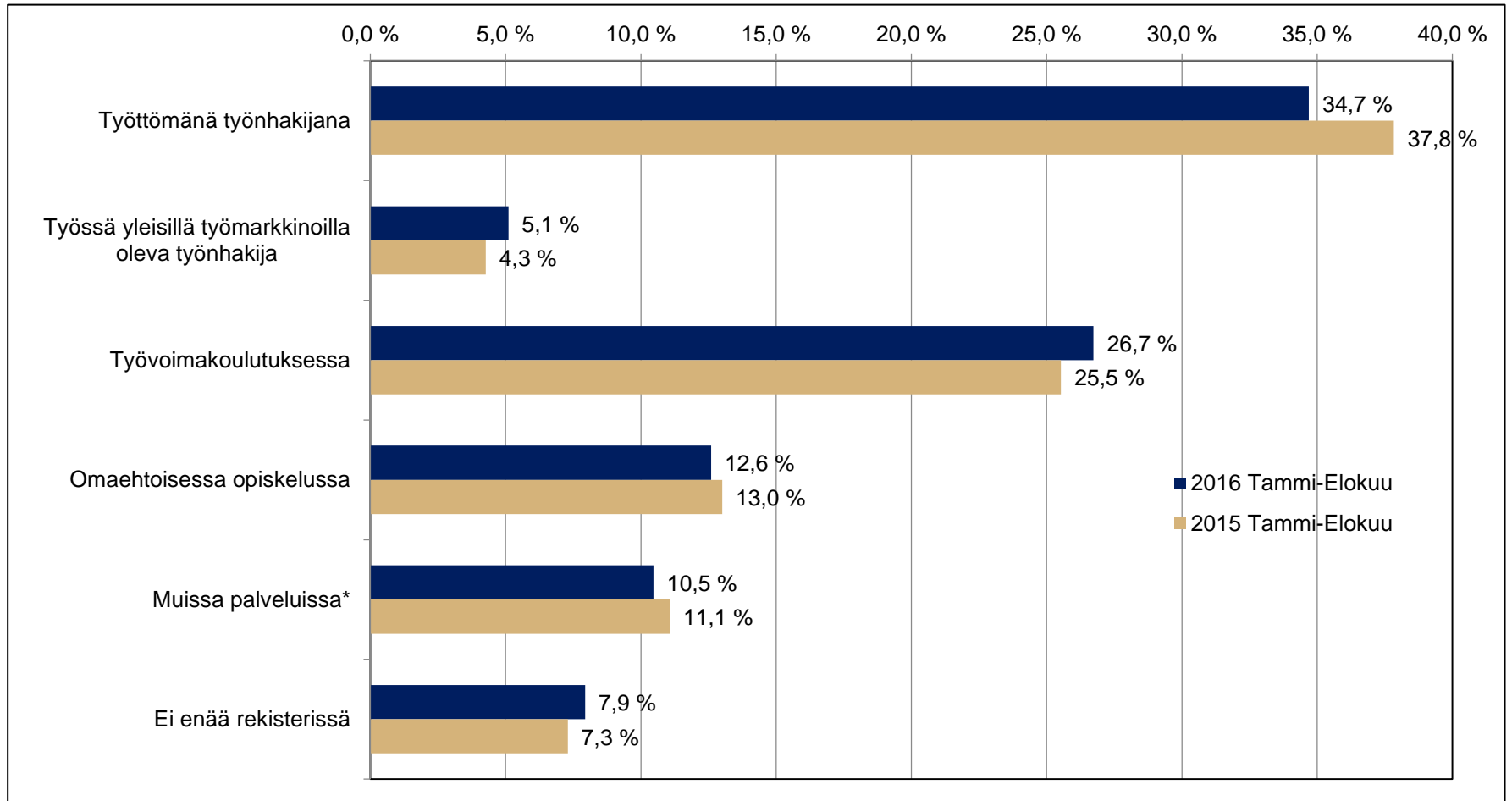
Palvelun päättäneiden ulkomaalaisten tilanne 3 kk palvelun päättymisen jälkeen (palvelut yhteensä)

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

* Sisältää työllistettynä, kokeiluissa, valmennuksissa, vuorotteluvapaasijaisena ja kuntouttavassa työtoiminnassa olevat.

Kotoutumiskoulutuksen päättäneiden ulkomaalaisten tilanne 3 kk koulutuksen päättymisen jälkeen

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

* Sisältää työllistettynä, kokeiluissa, valmennuksissa, vuorotteluvapaasijaisena ja kuntouttavassa työtoiminnassa olevat.

Kiitos!

Tiina Polo

erityisasiantuntija

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työllisyys- ja yrittäjyysosasto

Puhelin 029 50 48258

etunimi.sukunimi@tem.fi